

Västerås Flyttskatterna – Låser in seniorer och stänger ute yngre

Detta är en bilaga till Skattebetalarnas Förening och SPF Seniorernas rapport *Flyttskatterna – Låser in seniorer och stänger ute yngre* där vi redovisar en del av rapportens statistik och resultat på kommunnivå.

Befolknings- och boendestatistik för Västerås

Nära 20 procent av Västerås befolkning är 65 år eller äldre

I Västerås är 29 357 av kommunens 150 134 invånare 65 år eller äldre¹. Det motsvarar 19,6 procent av befolkningen och i nivå med rikssnittets 19,8 procent.

Tre av fyra seniorer bor i ägt boende

74 procent av kommunens äldre (21 607) bor i ägt boende, varav 53 procent bor i villa och 47 procent i bostadsrätt². I förhållande med riket har Västerås en högre andel äldre som bor i bostadsrätt. I riket bor 71 procent av de äldre i ägt boende, och bland dem 69 procent i villa och 31 procent i bostadsrätt.

Så bor kommunens äldre

11 531 av seniorerna bor i villa, 39 procent av kommunens samtliga äldre.

10 076 bor i bostadsrätt, 34 procent av kommunens samtliga äldre.

Vidare bor 19 procent i hyresrätt och 7 procent i specialbostad, övrigt boende samt *uppgift saknas*.

Kommunens totala bostadsbestånd enligt SCB³:

22 681 småhus (äganderätt)

22 607 bostadsrätter

23 018 hyresrätter

4 452 specialbostäder och uppgift saknas = **72 758 bostäder i Västerås**

Antal småhus och bostadsrätter som ägs av ett seniorhushåll

Vi uppskattar antalet småhus som ägs av den äldre åldersgruppen i kommunen genom att använda en lägre andel äldre småhusägare än för riket (se metodavsnittet). Uppskattningsvis ägs cirka **6 600 småhus** i kommunen av ett seniorhushåll.

För att uppskatta antalet bostadsrätter som ägs av äldre utgår vi från samma estimat som i rapporten, där 58 procent av bostadsrättsägarna uppger att de är sambos. Det innebär att 2 922 bostadsrätter ägs av sammanboende, och 4 232 bostadsrätter av ensamstående seniorer. Totalt beräknas kommunens seniorhushåll äga cirka **7 150 bostadsrätter**.

¹ SCB, Befolkningsstatistik efter ålder 2017.

² SCB, Hushållens boende, Antal personer efter boendeform och ålder 2017.

³ SCB, Bostadsbestånd 2017.

De kraftiga prisökningarna på ägda bostäder i kombination med flyttskatterna – särskilt reavinstbeskattningen – gör att kostnaden för att flytta är hög. Det är dyrt att sälja och att köpa en ny bostad. Bara sedan 1996 har bostadsrätternas genomsnittliga kvadratmeterpris ökat med 1 104 procent i Västerås och småhuspriserna med 305 procent.

Flyttkostnaden i Västerås för ett äldre villahushåll som bott i 30 år (1987). Genomsnittligt försäljningspris 2017 (SCB permanentboende) = 3 401 000 kr:

Skattekostnad: 613 300 kr

Total flyttkostnad: 681 400 kr (inkl. mäklararvode). Motsvarar 20 % av försäljningspriset

Flyttkostnaden i Västerås för ett äldre bostadsrättshushåll som bott i 30 år. Genomsnittligt kvadratmeterpris 2017 (Mäklarstatistik) och 100 kvm = 2 247 300 kr:

Skattekostnad: 454 600 kr

Total flyttkostnad: 499 500 kr (inkl. mäklararvode). Motsvarar 22 % av försäljningspriset

Flyttskatterna – ett hinder för flytt för 7 800 seniorhushåll i Västerås

Här visar vi svaren för några av medlemsundersökningens frågor och applicerar dem på Västerås äldre bostadsägare (sid 20-25 i rapporten).

I kommunen ägs uppskattningsvis 13 750 småhus och bostadsrätter av seniorer.

- Cirka 6 av 10 äldre villahushåll och cirka 1 av 10 bostadsrättshushåll har bott 30 år eller längre i sin bostad. I Västerås motsvarar det cirka 4 650 seniorhushåll 4 000 i villa och 650 i bostadsrätt.
- Drygt 6 av 10 av de äldre i villa och knappt 3 av 10 i bostadsrätt bor större än de behöver. I Västerås motsvarar det cirka 6 100 seniorhushåll 4 200 i villa och 1 900 i bostadsrätt.
- Drygt vartannat äldre villahushåll och tre av fyra i bostadsrätt klarar inte en höjd boendekostnad som överstiger 2000 kr/mån (+ en betydande andel = vet ej 16% i villa och 9 % i BR). Det motsvarar 8 800 seniorhushåll, varav 3 400 i villa och 5 400 i bostadsrätt.
- 62 procent av de äldre villahushållen och 52 procent i bostadsrätt ser flyttskatterna som ett hinder för flytt. I Västerås motsvarar det 7 800 seniorhushåll, 4 100 i villa och 3 700 i bostadsrätt.
- 59 procent av seniorerna ser tillgången på önskad bostadstyp som ett problem för flytt. I Västerås motsvarar det 8 100 seniorhushåll.
- 22 procent av de äldre i villa och 19 procent i bostadsrätt har helt eller delvis avstått från att flytta de senaste fem åren på grund av flyttskatterna. Det motsvarar 2 800 uteblivna flyttar i Västerås, eller 560 per år. (Uteblivna villaflyttar = 1 450 stycken, eller 290 per år och 1 350 uteblivna bostadsrättsflyttar, eller 270 per år).
- ...varav knappt 12 procent av de äldre villahushållen och drygt 10 procent i bostadsrätt har avstått helt. Det motsvarar cirka 1 500 helt uteblivna flyttar de senaste fem åren, eller cirka 300 per år. (Helt uteblivna villaflyttar = 770, eller 150 per år och 740 helt uteblivna bostadsrättsflyttar, 150 per år).

Småhusägarna blir allt äldre

Att allt fler äldre väljer att bo kvar allt längre i sina lite för stora bostäder bekräftas av hur åldersfördelningen bland landets småhusägare utvecklats de senaste tjugo åren. Sedan 1998 har andelen äldre småhusägare i landet ökat kraftigt, från 23,1 procent till 31,5 procent 2017, där endast en mindre del av ökningen beror på demografiska förändringar. Ökningen är lika stor för Stockholms län, 18,4 procent till 26,7 procent, och bör således även gälla för kommunens småhusägare. Det påvisar att skatterna i samband med flytt kan ha en betydande inverkan för att allt fler seniorer bor kvar längre i sina villor.

Metod

Bilagan är ett komplement till rapporten och syftar till att ge en bild av hur seniorerna i Västerås påverkas av de så kallade flyttskatterna. Dels redovisar vi statistik från SCB över antal invånare i kommunen som är 65 år eller äldre, hur de bor och kommunens totala bostadsbestånd.

I rapporten presenteras en undersökning till våra medlemmar som är 65 år eller äldre som belyser deras boendesituation och syn på flyttskatterna. Den har besvarats av 4 340 seniorer, varav 3 720 äger sin bostad. Utifrån småhus- och bostadsrättsägarnas svar uppskattar vi för några frågor hur många seniorhushåll det motsvarar i Västerås.

Då resultatet inte kan redovisas på läns- eller kommunnivå har vi utifrån ett par relevanta och försiktiga antaganden uppskattat hur många äldre hushåll i kommunen som bor i villa och bostadsrätt. Likaså har vi inte statistik över hur många småhus som ägs av den äldre åldersgruppen på kommunnivå. I riket uppgår andelen äldre småhusägare 2017 till 31,5 procent och till 26,7 procent i Stockholms län, enligt statistik som vi låtit SCB ta fram. Vi använder genomsnittet av dessa två andelar för Västerås då antalet äldre i kommunen som bor i villa i relation till antalet småhus, som då uppskattas vara ägt av ett äldre hushåll, överensstämmer väl med rikets cirka 1,8 senior per villa. Det är dessutom mer sannolikt att en storstadskommun som Västerås ligger närmare Stockholms läns andel än snittet för riket. Statistik saknas även över antalet bostadsrätter som ägs av äldre. Vi utgår från samma estimat som i rapporten, där 58 procent av bostadsrättsägarna uppger att de är sambos. Denna andel ställs i relation till antalet äldre i kommunen som bor i bostadsrätt enligt SCB:s statistik, för att beräkna antalet bostadsrätter som ägs av äldre.

Svaren i vår undersökning kan grovt delas in efter kommunstorlek. Bland dem som bor i en storstad upplever en högre andel tillgången på önskad bostadstyp som ett problem, fler ser flyttskatterna som ett hinder, och fler har helt eller delvis avstått från att flytta de senaste fem åren på grund av flyttskatterna. Men då det finns vissa skillnader beroende på om man bor i villa eller bostadsrätt som är viktiga att fånga upp applicerar vi dessa grupperns genomsnittliga svar för hela riket på kommunen. Det medför att beräkningarna kan betraktas som konservativa.